

هدف کلی : آشنایی با جامعه جهانی

اهداف جزئی : جامعه جهانی در گذشته و حال - شکل گیری نظام جهانی - مراحل چهارگانه نظام نوین جهانی (پیدایش قدرتهای سیاسی سکولار - پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمانهای فراماسونری - استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی)

مفاهیم اساسی : جامعه جهانی - انسجام جامعه جهانی - فرهنگهای غالب - چالش درون فرهنگی - کشورهای مرکز - کشورهای پیرامون - گفتگوی تمدن ها - برخورد فرهنگ و تمدنی - جامعه جهانی در گذشته - جامعه جهانی امروزه - نظام نوین جهانی - فئودال ها - کنت و لرد - قدرتهای سیاسی سکولار - دولت ملت - مبلغان مذهبی - فراماسونری - استعمار - نیمه استعمار - استعمار نو - استعمار فرانکو

معانی لغات درس :

لغت	معنی	لغت	معنی	لغت	معنی
شبکه	کانال - گروه	انسجام	یکپارچه - روان بودن	ادغام	وابسته
چالش	اختلاف - درگیری	جوامع مرکزی	جوامع پیشرفته	جوامع پیرامونی	جوامع فقیر
مواجهه	برخورد	پرنده افسانه ای ققنوس	*	مرهون	در گرو
قوت	قوی - قدرت - غنی	متزلزل	آسیب پذیر	تکوین	بوجود آمدن
نظام نوین جهانی	نظام جدید جهانی	پیوند	ارتباط - بستگی	فئودال	زمین دار بزرگ
کنت	*	لرد	ارباب - مالک	مبلغان مذهبی	تبلیغ دین مسیح
فراماسونری	سنگ تراشان آزاد	وهله	نوبت - دفعه	اختلال	مشکل
تخریب	ویرانی - خراب	تردد	رفت و آمد	بورژوازی	شهرنشینی - طبقه سرمایه دار
لژ	سازمان - تماشاخانه	کاسموپولیتیسیم	*	سازمان ماسونی	عضو فراماسونری
استناد	سند و مدرک	گروه سری	گروه مخفی	مستعد	با استعداد
تکوین	ایجاد شدن	بسط	توسعه - گسترش	رجال	بزرگان
شخصیت نوین	تغییر شخصیت	کاذب	دروغین	القا	آموختن - تلقین
کارگزار	عامل - مامور	برده داری	اسارت و بندگی	کمپانی هند شرقی	*
ادغام	وابسته	به رغم	برخلاف میل		

* **پرنده افسانه ای ققنوس :** پرنده افسانه ای است که در اساطیر ایران ، اساطیر یونان ، اساطیر مصر و اساطیر چین از آن نام برده شده . گفته می شود که وی مرغی نادر و تنهاست و جفت و زایشی ندارد . ققنوس در اغلب فرهنگها نماد جاودانگی و عمر دگر بار تلقی شده است .

* **کنت :** یکی از القاب تاریخی نجیب زادگان در برخی کشورهای اروپایی است . (منبع : ویکی پدیا)

* **کاسموپولیتیسیم :** مکتب جهان وطنی به وسیله دو شاعر و نویسنده فرانسه والری و پل موران پایه گذاری شد . مکتب جهان وطنی مبتنی بر این اصل است که همه مردم جهان باید همدیگر را هموطن یکدیگر بدانند .

* **کمپانی هند شرقی :** در ابتدا یک شرکت انگلیسی بود و سپس یک شرکت سهامی بریتانیایی بود که ملکه الیزابت در ۳۱ دسامبر ۱۶۰۰ امتیاز نامه ای سلطنتی را به هدف کسب امتیازهای تجاری در هندوستان به آن اعطا کرد .

..... صفحه ۵۵ مقدمه

● **جامعه جهانی:** شبکه روابط سیاسی، اقتصادی، نظامی، اجتماعی و فرهنگی که میان جوامع مختلف در هر دوره تاریخی به وجود می آید **جامعه جهانی** گویند.

● **جامعه جهانی تابع دو عامل:** ۱- ویژگی های فرهنگی ۲- قدرت تاثیر پذیری جوامع مختلف حالت های گوناگونی را به خود می گیرد.

● **انسجام و چالش جامعه جهانی:** اگر آن فرهنگی که در جامعه جهانی غالب است یا در مرکز و اثر گذار است **ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی** (ارزش های جهان شمول شامل: حقیقت - معنویت - عدالت - آزادی - تعهد و مسئولیت و عقلانیت) داشته باشد **جامعه جهانی از انسجام برخوردار است**. اما اگر فرهنگ غالب و اثر گذار **ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی را نداشته باشد** جامعه جهانی دچار **چالش درون فرهنگی** می شود. (مانند: فرهنگ سلطه یا استکبار (سرمایه داری و صهیونیسم بین الملل) که جامعه جهانی را به دو بخش **مرکز و پیرامون** تقسیم کرده است. که جوامع پیرامون را به مرکز وابسته نموده است و موجب چالش و ستیز میان جوامع شده است.

● **هنگامی که در جامعه جهانی فرهنگ های مختلف حضور فعال داشته باشند حضور فعال آنها یا به صورت گفتگو و تعاملات بین فرهنگی است و یا به صورت چالش بین فرهنگ و تمدنی است مثال چالش بین فرهنگ و تمدنی:** (برخورد میان فرهنگ اسلام و فرهنگ غرب)

● **مثال گفتگوی بین فرهنگ و تمدنی:** (برخورد فرهنگ اسلام با فرهنگ امپراتوری روم و یونان که اسلام بر حسب نیاز خود از منابع علمی روم و یونان مثل پزشکی، فلسفه و.... مورد استفاده قرار داد.)

..... صفحه ۵۶ جامعه جهانی در گذشته و حال

● **جامعه جهانی در گذشته:** جامعه جهانی در گذشته قبل از پیدایش غرب جدید مانند امروز نبود. فرهنگ و تمدن های مختلف هر کدام حاکمیت سیاسی مربوط به خود داشتند. روابط سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی با حاکمیت های متفاوت برقرار بود و جامعه جهانی هم که بر اساس همین روابط شکل گرفت به گونه ای نبود که فرهنگ جوامع را تابع روابط سیاسی، اقتصادی، نظامی و.... کند به همین دلیل اگر **جامعه ای مورد هجوم نظامی** قرار می گرفت در صورتی که از **فرهنگ قوی** برخوردار بود می توانست گروه های مهاجم را درون فرهنگ خود هضم و جذب کند. (این مثال نشان می دهد فرهنگ تابع رابطه نظامی نبود) حتی این فرهنگ های قوی می توانستند از طریق رابطه تجاری یا گفتگوی مستقیم علمی و معرفتی از مرز جغرافیایی خود فراتر روند.

● **به طور مثال:** اگر چه ایرانیان در دوره سلوکیان از یونان شکست خوردند اما **هویت** خود را حفظ کردند یا اگر چه چینی ها از مغولان شکست خوردند اما چینی ها فرهنگ خود را به مغولان تحمیل کردند و قوم مهاجم را درون فرهنگ خود هضم و جذب نمودند. (در این مثال هم رابطه فرهنگی تابع رابطه نظامی نبود) یا انتشار و گسترش اسلام به خاطر قدرت سیاسی و نظامی مسلمانان نبود بلکه مرهون (مدیون یا در گرو) **قوت و قدرت فرهنگ** اسلام بود. یا ایرانیان به تدریج اسلام را پذیرفتند نه با زور و تحمیل (این مثال هم نشان می دهد که رابطه فرهنگی تابع رابطه نظامی نبود) یا مردم جنوب شرقی آسیا در اثر رابطه تجاری که با مسلمانان داشتند به میل خود مسلمان شدند و اسلام را پذیرفتند نه با زور و تحمیل.

● **جامعه جهانی در امروز:** از سده (قرن) ۱۷ و ۱۸ به ویژه در قرن ۱۹ و ۲۰ روابط سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و نظامی میان جوامع با جامعه جهانی برقرار شد که جهان را به دو بخش **مرکز و پیرامون** تقسیم کرد که جوامع غربی به عنوان مرکز و جوامع

غیر غربی پیرامون و وابسته به غرب نمود و فرهنگ جوامع غیر غربی را در حاشیه روابط سیاسی، اقتصادی و نظامی متزلزل (سقوط - مورد شک و تردید) و آسیب پذیر نمود. (پس در امروزه بر خلاف گذشته رابطه فرهنگی تابع روابط سیاسی، اقتصادی، نظامی و..... می باشد.)

مقایسه کنید

صفحه ۵۷

با توجه به آنچه در فصل اول در باره ی سه مرحله استعمار، استعمار نو و استعمار فرانو گفته شد، موقعیت فرهنگی جوامع غیر غربی را در این سه مرحله، مقایسه کنید.

جواب:

در استعمار قدیم: استعمارگرا حضور آشکار داشتند - در استعمار نو حضور آنها پنهان بود در استعمار فرانو حضور پنهان داشتند و اهداف خود را به وسیله ابزارهای علمی، رسانه ای و فرهنگی دنبال می کردند.

شکل گیری نظام نوین جهانی صفحه ۵۷ تا ۶۲

● شکل گیری نظام نوین جهانی: در سده هفدهم و ۲۰ اقتصاد گسترده ای به وجود آمد که تقسیم کار آن به این صورت شد که از مرز سیاسی، فرهنگی، جغرافیایی فراتر رفته و نظامی را در سطح جهان به وجود آورد به نام **نظام نوین جهانی** که **جوامع غربی** را در مرکز و **جوامع غیر غربی** را در **پیرامون** خود قرار داد.

فرایند تکوین نظام نوین جهانی:

● ۱- پیدایش قدرتهای سیاسی سکولار: با زوال (نابودی) **تدریجی قدرت کلیسا** حاکمیت در اختیار **قدرتهای محلی** (فئودال ها یا اربابان بزرگ یا کنت و لرد) قرار گرفت اما با **انقلاب فرانسه دولتهایی** شکل گرفتند که به طور رسمی خود (سیاست) را از دین جدا کردند و بر خلاف حاکمیت های پیشین (فئودال ها) خود را با هویت دینی معرفی نکردند بلکه با ویژگی های جغرافیایی، تاریخی خصوصاً **نژادی و قومی** شناختند و تشکیل **دولت ملت سکولار** دادند.

● ۲- پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت: رشد تجارت، برده داری، انتقال سیاه پوستان آفریقایی به مزارع آمریکا و انتقال ثروت به اروپا موجب شد که وضعیت **بازرگانان** نسبت به **زمین داران بزرگ** (فئودال ها یا اربابان یا کنت و لرد) **بهتر** شود. **دولتها** برای افزایش قدرت خود نیاز به پول و سرمایه بازرگانان داشتند و **بازرگانان** نیز برای تجارت و سود بیشتر به حمایت نظامی **دولتها** نیاز داشتند بدین ترتیب یک **پیوند بین قدرت با ثروت و تجارت** شکل گرفت. **صنعت** نیز عنصر دیگری بود که **انباشت ثروت سرمایه داران** را افزایش داد.

● ۳- به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی (مبلغان مسیحی) و فراماسونری ها: کشورهای غربی نیاز به مواد اولیه، نیروی کار و بازار مصرف کشورهای غیر غربی داشتند جوامع غربی برای اینکه به این اهداف و منافع اقتصادی برسند باید **مقاومت فرهنگی** جوامع غیر غربی را از بین ببرند لذا برای از بین بردن مقاومت فرهنگی جوامع غیر غربی در ابتدا از **مبلغان مسیحی** و **فراماسونری ها** (گروهی از یهودیان سرمایه دار و ثروتمند غربی ولی به نوان بنایان آزاد به جوامع غیر غربی فرستادند که شعار آزادی خواهی (آزادی و برابری) بر علیه حکومت های جوامع غیر غربی می دادند) به خدمت گرفتند. اگر دولتهای غربی مبلغان مذهبی را به خدمت گرفتند و از آنها حمایت کردند **به قصد انگیزه دینی نبود** جوامع غربی همانطور که قبلاً برای حذف قدرت کلیسا و ایجاد حکومت سکولار از حرکت های اعتراض آمیز پروتستانی حمایت کردند در این جا هم **برای رسیدن به منافع اقتصادی و اهداف خود** به حمایت از مبلغان مذهبی پرداختند که با تبلیغ مسیحیت در جوامع غیر غربی **فرهنگ عموی این**

جوامع دچار اختلال (مشکل) شود و مقاومت فرهنگی آنها به هم بریزد. جوامع غربی از **سازمانهای فراماسونری** ها نیز کمک گرفتند تا بر **نخبگان سیاسی** آن جوامع (جوامع غیر غربی) تاثیر بگذارند.

● ۴- **استعمار و ادغام (وابستگی) جوامع در نظام جهانی** : مهم ترین عامل ادغام جوامع غیر غربی در نظام جهانی **استعمار** بود
کشورهای استعمار زده به دو نوع تقسیم می شدند :

۱- جوامعی که به طور مستقیم توسط استعمارگران اشغال نظامی شدند مثل : هندوستان (کمپانی هند شرقی) - اندونزی (هند هلند) - الجزایر

۲- جوامعی که قدرت مقاومت بیشتری داشتند. جوامع غربی نمی توانستند آنها را به طور مستقیم مورد اشغال نظامی قرار دهند بنابراین آنها را با نفوذ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در جامعه جهانی ادغام نمودند و آنها را به خود وابسته کردند بنابراین این جوامع در شرایط نیمه استعماری قرار گرفتند (مثل : چین - ایران - ژاپن - امپراتوری عثمانی) **چین** در قرن ۱۹ مورد تهدید نظامی - نفوذ اقتصادی و با نفوذ مبلغان مسیحی قرار گرفت (با **شرایط نیمه استعماری** در جامعه جهانی ادغام شد) **امپراتوری عثمانی** در قرن ۱۹ مورد تهدید نظامی - نفوذ مبلغان مسیحی قرار گرفت (با **شرایط نیمه استعماری** در جامعه جهانی ادغام شد) **ایران** نیز در قرن ۱۹ مورد تهدید نظامی، نفوذ مبلغان مسیحی، نفوذ فراماسونری ها و نفوذ اقتصادی قرار گرفت. (با **شرایط نیمه استعماری** در جامعه جهانی ادغام شد) **ژاپن** هر چند در قرن ۱۷ بعد از نفوذ مبلغان مسیحی دروازه های خود را بر روی کشورهای غربی بست. اما با برقراری رابطه تجاری به غرب وابسته شد (با **شرایط نیمه استعماری** در جامعه جهانی ادغام شد).

● این کشورها علی رغم مقاومت هایی که در قرن ۲۰ در نهضت های استقلال طلبانه داشتند اما باز هم با استعمار نو و فرانو مواجه شدند و به این شیوه ها (استعمار نو و فرانو) در جامعه جهانی ادغام شدند.

گفتگو کنید

صفحه ۶۲

با توجه به متن بالا در باره ی در باره هویت کشورهای تازه تاسیس و تاریخی که برای هویت آنها تدوین می شود، تامل و گفتگو کنید.

جواب :

چین در قرن ۱۹ مورد تهدید نظامی - نفوذ اقتصادی و با نفوذ مبلغان مسیحی قرار گرفت (با شرایط نیمه استعماری در جامعه جهانی ادغام شد) امپراتوری عثمانی در قرن ۱۹ مورد تهدید نظامی - نفوذ مبلغان مسیحی - نفوذ فراماسونری ها و نفوذ اقتصادی قرار گرفت (با شرایط نیمه استعماری در جامعه جهانی ادغام شد). ایران نیز در قرن ۱۹ مورد تهدید نظامی، نفوذ مبلغان مسیحی، نفوذ فراماسونری ها و نفوذ اقتصادی قرار گرفت. (با شرایط نیمه استعماری در جامعه جهانی ادغام شد) **ژاپن** هر چند در قرن ۱۷ بعد از نفوذ مبلغان مسیحی دروازه های خود را بر روی کشورهای غربی بست. اما با برقراری رابطه تجاری به غرب وابسته شد و با شرایط نیمه استعماری در جامعه جهانی ادغام شد.

با هم تکمیل کنید :

نمونه	بیامدها و نوع چالش ها	حالت های مختلف جامعه جهانی
فرهنگ اسلام	گفتگوی علمی و فرهنگی	ویژگی های مطلوب فرهنگی
برخورد فرهنگ اسلام و غرب	بین فرهنگی و تمدنی	فاقد ویژگی های مطلوب فرهنگی
فرهنگ سلطه و استکبار	تقسیم جهان به دو بخش مرکز-پیرامون	قدرت تاثیر گذاری فرهنگها و جوامع دیگر